

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

JNDBYDELSESSKRIFT

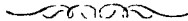
TIL

AF GÅNGS- og AARSEXAMEN

VED

ARENDALS OFFENTLIGE SKOLE
FOR DEN HØIERE ALMENDANNELSE

1879.

JNDBYDELSESSKRIFT

TIL

AFGANGS- og AARSEXAMEN

VED

ARENDALS OFFENTLIGE SKOLE
FOR DEN HØIERE ALMENDANNELSE

1879.

ARENDAL.

Skolens Forstanderskab bestaar foruden af Rektor og Stedets Magistrat af følgende af Kommunebestyrelsen valgte Medlemmer:

Consul og Kjøbmand Joseph Hammer,
Kjøbmand Johannes Westergaard og
Skibsreder Christen Boe.
Byfogden er f. T. Forstanderskabets Formand.

Skoleefterretninger

1878 — 79.

I. Skolens Organisation. Lærere.

Ved Oprettelsen af en Begynderklasse for Børn, som har opnaaet 6 Aarsalderen, er i indeværende Skoleaar den af Kommunebestyrelsen under 14de Juni 1877 vedtagne Plan for en Forberedelsesafdeling i det Væsentlige iværksat. De Afgivelser fra Planen, der staar i Forbindelse med P. A. Knudsens midlertidige Ansættelse som Klasselærer, har ogsaa for dette Aar været godkjendte af Skolens Vedkommende ligesom Kommunebestyrelsen i Juni 1878 i samme Anledning til Afdelingen bevilgede et Tilskud af indtil 450 Kr. for Skoleaaret 1878—79. Paa denne Maade blev man sat istand til at erhverve en Lærerinde til Besørgelsen af den væsentligste Del af Begynderklassens Undervisning. Dennes Post tillagdes 12 Timer egentlig mod en aarlig Løn af 320 Kr. og overdroges Frøken Hanne Smith. Inden Undervisningens Begyndelse og tildels ogsaa i Løbet af Skoleaaret steg Afdelingens Elevantal dog saale-

des, at kun en liden Del af ovenanførte Bevilgning af Bykassen vil tiltrænges, og det Haab, man ved dens Oprettelse nærede, at Afdelingen skulde kunne bære sig selv, synes saaledes næsten hurtigere, end ventes kunde, at ville gaa i Opfyldelse, trods den foregede Udgift, Hr. Knudsens Ansættelse medførte.

Den midlertidige Klasselærer Cand. mag. Riis har fremdeles bibeholdt sin Stilling som Følge af det store Elevantal i III, der har paakrævet dens Deling i 2 parallelle Afdelinger.

I Anledning af en Udtalelse af Stortingets Kirkekomité ved dens Behandling af Skolernes Budgetter for indeværende Termin, om at Antallet af faste Lærere (8 foruden Rektor) ved denne Skole syntes større, end formentlig paakrævedes af Hensyn til Elevantallet, hvad der efter Komiteens Formening tydede paa en for kostbar Organisation, bemærkede Rektor i Skrivelse til Forstanderskabet af 4de Sept. f. A. „at Antallet af *faste* Lærere ved denne Skole ligefra Begyndelsen af 60-Aarene har været 8 (Rektor, Overlærer, 2 Adjunkter og 4 Klasselærere indtil 1876; siden 3 Adjunkter og 3 Klasselærere). I 1877 ansattes desuden paa Grund af det store Elevantal i II en *midlertidig* Klasselærer, hvis Post selvfølgelig

bortfalder, naar Parallelklassen som Følge af Elevantallets Synken i tilsvarende Klasse kan inddrages. Da Parallelklassen i 1877 oprettedes, var Discipeltallet i Klasserne: i I 21, II 36, III 25, IV 19, V 15 og i VI 7. Om Sammendragning af Klasserne til fælles Undervisning kunde der dengang altsaa kun være Tale for V og VItes Vedkommende. Naar Forslag derom alligevel ikke fremkom, var dertil følgende Grunde: Dels har VItes Undervisning her i Skolen lige siden den nye Ordnings Indførelse i ikke liden Grad været hemmet ved Confirmationsforberedelsen, idet i enkelte Aar den hele Klasse, i andre en større Del af samme derved har lidt et Tab, som gennemsnitlig kan sættes til 24 Skoledage for Aaret, — en Omstændighed, som selvfølgelig hos Skoleraadet maatte vække Frygt for at se Undervisningstiden i Repetitionsklassen yderligere reduceret. Dels var der al Grund til at antage, at Elevantallet ogsaa i disse Klasser i den nærmeste Fremtid vilde stige saaledes, at Sammendragning af almindelige Grunde blev utilraadelig. Den nuværende forholdsvis stærke Søgning til Skolen gav Grund til at antage, at Elevantallet i de 2 øverste Klasser tilsammen om faa Aar vil være steget til 30 og derover. Foraaavdt nærværende Tid angik, maatte Skoleraadet anse en Sammendragning af Klasser paa Skolens øverste Trin, naar den skulde gennemføres saaledes, at den ledede til nogen væsentlig økonomisk Besparelse, for absolut utilraadelig som en Foranstaltning,

der paa den alvorligste Maade vilde forringe Skolens Virkeevne. Skulde Meningen med Komiteens Udtalelse derimod være at antyde en Sløfning af den ene af Middelskolens Linier som hensigtsmæssig, maatte dertil bemærkes, dels at Skolen iaar tællede 12 latinlæsende Disciple, dels at en saadan Lemlæstelse af en offentlig Skole, om den end muligens under andre Forholde kunde forsvares, — mindst fra Skoleraadets Side kunde bringes paa Bane ved en Skole, hvor Elevantallet var i stadig og betydelig Stigen og som Følge deraf det Offentliges Tilskud til Skolen i de sidste Aar jævnt formindskedes. Med Hensyn hertil oplystes, at Discipeltallet var steget fra 79 (ved Enden af Skoleaaret 1875—76) til 138 ved Begyndelsen af indeværende Aar. Bortset fra den kun midlertige Klasselærerpost og det Antal af omkring 18 Disciple, for hvis Skyld den var oprettet, blev Elevantallet 120 med 8 faste Lærere, hvad der netop svarer til Forholdet ved f. Ex. Laurvigs Skole, hvor Elevantallet i 3die Kvartal 1877 var 108 med 7 faste Lærere.

Forøvrigt bemærkedes, at Skolens Udstyr med begge Linier og lutter etaarige Klasser utvivlsomt var den bestemte, om end stiltiende Forudsætning, under hvilken Kommunen ved Skolens Anordning efter Skoleloven af 1869 indgik paa at yde et ligesaa stort Bidrag til den nye Middelskole, som den før havde udredet til den ældre videregaaende Middelskole. Selv om denne Omstændighed ikke i Tilfælde

indskrænker Overbestyrelsens Myndighed til at forringe Klassetallet, om Midlerne ikke skulde tillade Vedligeholdelsen af etaarige Klasser eller begge Linier, tør det dog formentlig haabes, at denne Myndighed ikke bliver bragt i Anvendelse paa en Skole, der — saavidt man har Lov til at slutte fra Elevantallets Stigen — er i Opblomstring. Bemærkes bør det ogsaa, at et nyt Skridt til Befordring af Skolens Trivsel fra Kommunens Side er gjort i forrige Aar ved Oprettelsen af en Forberedelsesafdeling, som allerede tæller over 40 Elever.

Disse Bemærkninger tiltraadtes i alt Væsentligt enstemmig af Forstanderskabet. Departementet har ved Affattelsen af Kgl. Prop. om Bevilgning til Skolen for næste Budgettermin i Anledning af denne Sag ikke fundet Grund til at foreslaa nogen Forføining truffet, og vedk. Komité paa indeværende Aars Storthing har „Intet havt at bemærke i Anledning af de meddelte Oplysninger“.

II. Disciplene.

I sidste Kvartal af Skoleaaret 1877—78 tællede
Middelskolens Klasser tilsammen . . . . . 117 Disciple.

Af disse udgik ved nævnte Skoleaars
Ende . . . . . 10 —

Tilbage 107 Disciple.

Ved indeværende Skoleaars Begyndelse optoges
i III. . . . . 1 Disc.
i II. . . . . 3 —
i I fra Forb.afd. 20
fra anden Under-
visning 7

---

27 —

---

31 Disciple

Tilsammen 138 Disciple
Lægges hertil Forberedelsesafdelingens 44 —

---

af hvilke 24 tilhørte ældre, 20 yngre
Klasse, udkommer . . . . . 182 Disciple,
med hvilket Antal den samlede Skole begyndte sin
Virksomhed i dette Skoleaar.

Af Middelskolens Disciple udgik ved Slutningen
af 3die Kvartal 1878 1 Discipel (Gjensidder i VI)
for at gaa tilsøs, ved Udgangen af 4de Kvartal 3
Disciple, 1 af VI, 1 af V og 1 af IV, og ved Ud-
gangen af 1ste Kvartal 1879 5 Disciple, af hvilke
2 af V, 2 af III, 1 af I (2 af disse paa Grund af
Familiens Fraflyttelse fra Stedet). Derimod optoges
fra Begyndelsen af 1ste Kvartal 1879 1 Discipel i II

og fra Begyndelsen af 2det Kvartal s. A. 1 Discipel i III.

Elevantallet i Middelskolen var altsaa i indeværende Skoleaars sidste Kvartal 131 og det samlede Antal, der har nydt Undervisning i Skoleaaret, 140.

Af Forberedelsesafdelingens Elever udgik ved Udgangen af 1ste Kvartal 1879 2 Disciple -- den ene paa Grund af Familiens Flytning fra Stedet, hvorimod fra Begyndelsen af 4de Kvartal 1878 optoges 1 Discipel. Fra 1ste Januar 1879 opflyttedes 2 af 1ste Klasses Disciple i 2den Klasse.

Afdelingen tællede altsaa i Skoleaarets sidste Kvartal 43 Disciple og det samlede Discipelantal, der har nydt Undervisning i Skoleaaret er 45.

Samtlige disse 185 Disciple var efter Bopæl, Plads i Skolen og Forældrenes Livsstilling fordelte saaledes, som omstaaende Tabel udviser.:

Klasse.	Indenbys	Udenbys	Til- sammen.	Sønner af					
				Skibsred. og Handl.	Søfarende	Haand- værkere	Embeds- og off. Be- still.mænd	Priv. Be- still.mænd	Fædre, ikke tilh. nogen af de fornvnt Kl.
VI.	7	4	11	2	1	2	4	2	„
V.	10	5	15	3	5	2	5	„	„
IV.	14	6	20	6	3	2	6	3	„
III.	27	14	41	6	18	5	9	1	2
II.	18	7	25	12	6	2	2	2	1
I	25	3	28	9	6	4	5	3	1
2den Forb.	17	9	26	5	7	6	4	4	„
1ste —	16	3	19	6	2	6	3	2	„
Tils.	134	51	185	49	48	29	38	17	4

Af de udenbys Disciple ere 2 hjemmehørende i Nordlands Amt, de øvrige i de til Byen stødende Landsogne, Hisø, Tromø og Barbo.

Af Disciplene i Klasserne IV—VI tilhørte 12 (resp. 7, 3 og 2) Latinlinien, de øvrige 34 Engelsklinien.

Aldersforholdene inden Middelskolens Klasser, der, som omhandlet i tidligere Indbydelsesskrifter, i ikke uvæsentlig Grad har afveget fra Normalplanens Aldersbestemmelser, nærmer sig fremdeles i nogen Grad, om end langsomt, til hvad der maa ansees passende og heldigst for Elevernes Udsigter til at gennemgaa det hele Kursus. Normalplanens Aldersbestemmelse er jo i ethvert Fald at betragte som Betegnelse for Lavalderen inden Klasserne.

Medens nemlig Antallet af de Disciple, hvis Alder oversteg Lavalderen i vedk. Klasse med mere end 1 Aar, i Skoleaaret 1876/77 var 33 %

var det i do. 1877/78 „ 27 %

og i do. 1878/79 „ 23,2 % af det samlede Elevantal.

Gjennemsnitsalderen inden Klasserne var i Juli 1878:

I.	9	Aar	mod	$9\frac{1}{6}$	i	Skoleaaret	1877/78
II.	$10\frac{1}{4}$	—	—	$10\frac{1}{2}$	i	—	—
III.	$11\frac{7}{12}$	—	—	12	i	—	—
IV.	$13\frac{1}{2}$	—	—	$12\frac{1}{2}$	i	—	—
V.	$13\frac{10}{12}$	—	—	$13\frac{1}{2}$	i	—	—
VI.	$14\frac{1}{3}$	—	—	$14\frac{3}{4}$	i	—	—

Som det af, hvad ovenfor er meddelt, vil sees, har Antallet af Disciple, der er udgaaet af Middelskolen i Skoleaarets Løb, uden at oppebie dets Afslutning, iaar kun været 9; af disse udtraadte 4 paa Grund af Familiens Fraflytning fra Stedet eller Sygelighed, 1, fordi han, skjønt Discipel af 6te Klasse, formedelst ringe Fremgang ingen synderlig Udsigt

havde til at bestaa Afgangsexamen; 1 udgik som confirmeret af IV, 1 fra III til Almskolen og 1 af I Klasse formedelst Vanskeligheder med Erlæggelsen af Skolepenge. Kun for en Enkelts Vedkommende, Discipel af V Klasse, har Skolen Anledning til at beklage, at han ikke fik Anledning til at fuldende Skolens Kursus, hvad der er al Sandsynlighed for, at han havde kunnet gjøre med Hæder, om der havde været ham forundt endnu 1 Aars Skolegang. Han var ved Udgangen af Skolen, da han blev confirmeret, i en Alder af kun $14\frac{7}{12}$ Aar.

III. Skolens Virksomhed.

Fag- og Timefordelingen i Middelskoleklasserne er i fuldstændig Overensstemmelse med Normalplanen.

Mellem Lærerne har Fagene i dette Skoleaar været fordelte paa følgende Maade:

Rektor: Modersmaalet VI	3	Timer
Historie VI og V	5	—
Latin V	7	—
Tydsk III b	5	—
		<hr/>
Klasseforstander i VI.		20 Timer.

Overlærer Salvesen: Mathematiske Fag

VI, V, IV og III a 21 Timer

Naturkundskab i VI og V 4 —
_____ 25 Timer.

Klasseforstander i V.

Adjunkt Aalholm: Modersmaalet i V og IV

7 Timer

Tydisk i VI, V og IV 9 —

Fransk i VI og V... 5 —
_____ 21 Timer.

Adjunkt Jensen: Modersmaalet i III a og

II ..... 10 Timer

Tydisk i II ..... 5 —

Historie i III a.... 3 —

Naturkundskab i VI,

V, IV og III a ... 6 —

_____ 24 Timer.

Klasseforstander i III a.

Adjunkt Elligers: Religion i VI—IV samt

III a og II ..... 12 Timer

Historie i IV og II.. 6 —

Latin i IV..... 7 —

_____ 25 Timer.

Klasseforstander i IV, Latinlinien.

Klasselærer Abelsæd: samtlige Fag undt.

Historie i I ..... 25 Timer

Pr. Regning i III b 3 —

_____ 28 Timer,

derhos som Sanglærer 4 —

Klasseforstander i I.

Klasselærer Johnsen : Historie i I 3 Timer

Geografi i III og II.. 6 —

Naturkundskab i II .. 2 —

Pr. Regning i III a og II 7 —

Math. Fag i III b ... 3 —

Skrivning i III a og II 5 —

26 Timer,

derhos Gymnastik 6 —

Klasseforstander i II.

Kst. Klasselærer og Kordegn Pharo:

Religion i III b .... 3 Timer

Geografi i VI, V og IV 5 —

Engelsk i VI, V og IV 17 —

25 Timer.

Klasseforstander i IV, Engelsklinien.

Midlertidig Klasselærer Riis:

Modersmaal i III b.. 5 Timer

Tydsk i III a ..... 5 —

Historie i III b..... 3 —

Geografi i do..... 3 —

Naturkundskab i do... 2 —

Skrivning i do..... 3 —

Latin i VI ..... 7 —

28 Timer.

Klasseforstander i III b.

Timelærer Carlsen : Tegning i Klasserne

VI—II..... 6 Timer.

Kst. Klasselærer Knudsen: Den hele Undervisning i
Forberedelsesafd. 2den Klasse 18 Timer

Religion i 1ste	—	2	—	
Regning i	—	4	—	
		—————		24 Timer.

Kst. Lærerinde Frøken Smith:

Modersmaalet i Forb.afd. 1ste Kl. 6 Timer

Geografi i	do.	do.	2	—
Skrivning i	do.	do.	4	—
			—————	
				12 Timer.

Undervisningen, der ugentlig indledes med Sang og Bøn af Skolens theologisk dannede Religionslærere, foregaar udelukkende i Formiddagstimerne fra 8—2. Formentlig af Hensyn til de udenbys Elever var den tidligere — i Strid med Reglementets § 17 — ordnet saaledes, at samtlige Læsetimer faldt fra 8—1, medens Timen 1—2 anvendtes til Gymnastik og Sang; mellem Læsetimerne gaves vekselsvis 5 og 15 Minutters Frihed. Men dels fordi selv de „15 Minutter“ ikke antoges at fyldestgjøre Reglementets Bestemmelse om en „længere Frihed“ efter 3 paa hinanden følgende Undervisningstimer, dels og fornemmelig fordi enkelte Lærere troede at have gjort bestemte Erfaringer om, at det 5 Timer i Træk fortsatte aandelige Arbejde fremkaldte Sløvhed og Uopmærksomhed hos Eleverne, foretoges i November 1877 den Omordning af Læse-

planen, som senere — saavidt vides — uden væsentlige Ulemper er bleven befulgt, at Gymnastik og Sang indtræder afbrydende den øvrige Undervisning i Timen 11—12. De udenbys Disciple har, forsaavidt de ikke deltage i hine Undervisningsfag, Tilladelse til i Mellemtiden at opholde sig i sine resp. Klasseværelser eller paa Legepladsen. Naar Skolen erhoder et nyt Lokale og saaledes det dertil fornødne Rum kan opdrives, vil man være betænkt paa at søge Mellemtiden for de nævnte Disciples Vedkommende udfyldt med en eller anden manuel Sysselsættelse, i Lighed med, hvad der er den hersteds bestaaende Arbeidsskoles Opgave.

Forberedelsesafdelingens Undervisning har dels af Hensyn til Lærerne, som ere sysselsatte ogsaa paa andre Skoler, dels og fornemmelig fordi man til Klasserum kun kan benytte det ene af de 2 til Disposition stillede Værelser, været henlagt for 2den Klasses Vedkommende til Timerne 8—11, og for 1ste fra 11—2. Heri vil der forhaabentlig ogsaa, naar man faar rummeligere Lokaler, kunne indtræde en heldigere Ordning, saaat Skoletiden igjen for 2den Klasse henlægges til Timerne 9—12.

O p g a v e

over, hvad der i Skoleaaret er gennemgaaet:

Forberedelsesafdelingen.

Religion. 1ste Klasse. Efter Vogts lille Bibelhistorie er fortalt fra „Skabelsen“ til „Moses“ og fra „Jesu Fødsel“ til „Jesus begynder sin Gjerning“, samt noget af „Jesu Mirakler“ og „Andre Fortællinger“.

2den Klasse: Efter samme Lærebog fra „Skabelsen“ til „Israels Rige ødelægges“, samt „Jonas“ og „Job“. Af det nye Testamente er fortalt om Jesu Fødsel, Lidelse og Død. Af Landstads Salmebog er lært 12 Salmer.

Modersmaal. 1ste Klasse: Efter Skrive-Læsemetoden er gennemgaaet og gjenfortalt Eriksens & Paulsens Læsebog 1ste Del.

2den Klasse: Samme Læsebog 1ste Del paany læst og gjenfortalt. 30 Digte udenadlærte. Øverste Parti har derhos læst 65 Sider af Læsebogens 2den Del. Afskrift hjemme 3 Gange ugentlig.

Historie. 2den Klasse: Af Sigw. Petersens Norshistorie er fortalt og læst fra „Halfdan svarte“ til „Svein Knutsøn“ med Forbigaaelse af nogle Dele af Olaf den Helliges Historie.

Geografi. 1ste Klasse: Verdensdelene og Verdenshavene. Paa Europakartet de forskj. Lande og deres Grændser. Lidt om Jordens Bevægelser.

2den Klasse: Af Erslews lille Geografi og med stadig Veiledning paa Vægkartet fra Begyndelsen til Side 25 („Norge“ ud) og tillige lidt af „Jødelands Geografi“.

Regning. 1ste Klasse: Tallæren til 1000 og Addition med Enere, Tiere og Hundreder.

2den Klasse: Tallæren til Millioner; derhos *nederste Parti* Addition og *øverste Parti* de 3 første Regningsarter.

Skrivning. 1ste Klasse: Bogstaver og Ord med smaa Forbogstaver.

2den Klasse: Efter Opskrift saavel paa Vægtavlen som i Bogen Grundtræk, Bogstaver og Ord, for nederste Parti med smaa, — øverste med store Forbogstaver.

Middelskolen.

Religion.

I. Vogts lille Bibelhist. forfra til „Jesus begynder sin Gjerning“. Katekismus 5 Parter uden Luthers Forklaringer. 6 Salmer.

II. Vogts Bibelhist. for Borger- og høiere Almu-skoler forfra til § 72. Katekismus 5 Parter fuldstændigt. 10 Salmer. 10 Kapitler af Matthæi Evangelium.

III a. Bibelhist. samme Lærebog § 67—129. Katekismus 5 Parter repeteret, derefter Pontoppidans Forklaring forfra til 5te Bud. 10 Salmer.

b. Samme Pensum som a, dog af Forklaringen læst til 6te Bud. 9 Salmer.

IV. Bibelhist. samme Lærebog fra § 119—167 (Pag. 124—181). Af Forklaringen fra 2den Tavle til 3die Artikel.

V. Bibelhist. s. L. § 151 (Pag 164) til Enden; derefter repeteret fra § 96—140. Forklaringen fra 2den Artikel til 3die Part. Enkelte Søndagstexter.

VI. Bibelhist. repeteret fra § 43 Bogen ud. Forklaringen fra Sp. 382 Bogen ud, hvorefter repeteret fra 2den Artikel.

Modersmaalet.

I. Eriksens & Paulsens Læsebog 2den Del til Side 209 og Sigw. Petersens Fortæll. af Fædrelandets Hist. 68 Blade. 22 Digte og smaa Prosastykker udenadlærte. De vigtigste Ordklasser indøvede gennem gram. Analyse. Afskrift og Diktat.

II. Læseøvelser, Digte udenadlærte og gram. Analyse — Alt efter ovennævnte Læsebog. Øvelse i Indenadslæsning af Stykker udenfor Læsebogen samt mundtlig Gjengivelse af saadanne. Løkkens mindre Gram. læst, repeteret med Forbigaaelse af Anm. Hver Uge Diktat.

III a. Læseøvelser i Læsebogens 2den og 3die

Del. Digte, i første Halvaar hver 14de Dag, i sidste en Gang maanedlig, samt mindre Prosastykker udenadlærte. Løkkes mindre Gram. Analyse. Diktat og skriftlig Gjenfortælling.

b. som a.

IV. Læsebogens 3die Del. 350 Sider. Ugentlig et Digt, af og til ogsaa Prosastykker udenadlærte. Løkkes mindre Gram. repeteret og indøvet under Analyse. Stile af fortællende eller beskrivende Indhold.

V. Eriksens & Paulsens 3die Del, Slutningen samt 70 Sider i Lassens Læsebog. Digte og Gjenfortælling. Af Løkkes store Gram. læst det Vigtigste af Syntaxen. 1 Stil ugentlig af fortællende eller beskrivende Indhold.

VI. Udvalgte Digte og Prosastykker af Eriksens og Paulsens 3die Del, Eriksens Udvalg af norske og danske Forf. 1ste Del og Lassens Læsebog, tildels udenadlærte. En kort Udsigt over Litteraturens Hist. med udførligere Behandling af enkelte af de mest fremtrædende Forf. Om det tropiske og figurl. Udtryk, væsentlig efter Borgen. Grammatisk Analyse, navnlig Opløsning af Sætningscomplexer. 2 Stile i 3 Uger (3 udarbejdede paa Skolen); hist. og geogr. Skildringer tildels efter dikterede Mønstre; enkeltvis Behandling af mere abstrakte Emner.

Tydsck.

I. Knudsens Elementær- og Læsebog til Side 32 „Om Substantiverne“.

II. Samme Læsebog til de sammenhængende Læsestykker Side 98. Øvelser i Diktat og Stil. I Skoleaarets sidste Kvartal er det Væsentligste af Gram. repeteret efter Løkkes mindre Lærebog og Stil skrevet dels hjemme, dels paa Skolen efter Aalholms Stiløvelser.

III a. Samme Læsebog: Prosastykkerne fra Side 98—146 med enkelte Forbigaaelser gennemgaaede og retroverterede efter skreven Oversættelse. Løkkes mindre Gram. Formlæren til § 89 (Konjunktionerne). Hjemmestil 2 Gange ugentlig efter Aalholms Materialier til „Præpos. med Genitiv“.

b. Læsebogen — udvalgte Stykker Side 98—160 — ialt 28 Sider, hvoraf dog noget ikke er bleven repeteret; forøvrigt som a.

IV. Aalholms Læsebog 38 Sider gennemgaaet. Øvelser i Retroversion. Løkkes mindre Gram. Formlæren repeteret. 1 Stil ugentlig; desuden nogle Stile skrevne paa Skolen efter Aalholms Materialier.

V. Løkkes Læsestykker 1ste Del: 90 Sider. Løkkes større Gram. § 51—164. Ugentlig 1 Stil; desuden enkelte Stile skrevne paa Skolen.

VI. Samme Læsebog 71 Sider samt Schillers Wilhelm Tell. Extemporallæsn. omtr. 40 Sider i Autenrieths Læsebog. Ugentlig 1 Stil og stadig Øvelse

i mundtlig Oversættelse til Tydsk. Løkkes større Gram. læst og repeteret.

Latin.

IV. Voss's Lærebog for Begyndere til Side 154, samt tilsvarende 60 §§ af Schreiners Formlære. 2 Stile ugentlig, dels hjemme, dels paa Skolen.

V. Af Voss's Udvalg: Cornel — de første 7 Feltherrer, Pelopidas, samt Cæsars Gallerkrig 1ste Bog til Cap. 39. Schreiners Gram. Formlæren og Orddannelseslæren i sit væsentligste Indhold gennemgaaet; af Syntaxen er læst til Læren om „Genitiv“ (§ 259). Andersen & Gjørs Stiløvelser forfra til Afsnittet „Adjektiverne“ Pag. 47.

VI. Voss's Udvalg: Phædri Fabler fra den 27de; Cæsars Gallerkrig 1ste Bog fra Cap. 12 samt 2den Bog; Ciceros 1ste og 3die catilinariske Tale. Derefter repet. det hele for Afgangsexamen forordnede Pensum. I Schreiners Gram. er de vigtigste Regler af Moduslæren gennemgaaet; derefter repet. Formlære, Casuslære og Afsnittet om Pronominers og Adjektivers Brug. Hjemmestil 2 Gange ugentlig efter Andersen & Gjørs Materialiers 3die Afd. 26 Sider.

Engelsk.

IV. Løkkes Læsebog for Begyndere til Side 74. Løkkes Gram. Formlæren samt Syntaxen til § 128. Lette Stile og Diktater 1 à 2 Gange ugentl.

V. Løkkes Læsebog for Mellemlklasserne omtr. 95 Sider. Samme Forf.s Gram. Formlære repet. og af Syntaxen læst og repet. det væsentlige til § 216. Løkkes & Knudsens Stiløvelser (1 à 2 Stile ugentl.) Diktat leilighedsvis.

VI. Samme Læsebog Side 118—185; extempore Side 185—190 og 194—223. Omtr. 40 Sider af Washington Irwings Sketch-book. Gram. repet. (1 a 2 Stile ugentlig) efter Løkke & Knudsen.

Fransk.

V. Knudsens & Wallems Læsebog 29 Sider, hvoraf det meste udenad. Bloms mindre Gram. § 1—10 og § 34—86.

VI. Gjertsens Læsebog 57 Sider under jævnlgt Hensyn til Indøvelsen af Formlæren. Bloms mindre Gram. § 37—103 og 111—120.

Historie.

I. Sigw. Petersens Norges Hist. til Frederik den 2den (Side 112). Af Verdenshist. er mundtlig gjennemgaaet Ægypternes, Phoenikernes og Persernes Hist. samt Grækernes til Aar 404 f. Chr.

II. Nissens & Daaes Lærebog for Middelskolerne forfra til Side 33 (Solons Lovgivning). Petersens Norges Hist. fra Kristian den 2den (Side 98) Bogen ud.

III a. N. & D.'s Lærebog fra „Peloponneserkrigen“ (Side 48) til Middelalderen (Side 151), hvorefter hele Oldtidens Hist. er repeteret. Eriksens Nordens Hist. til Kalmarunionen (Side 75).

b. som a, dog af Verdenshist. kun repet. hvad der i Skoleaaret er læst og af Nordens Hist. kun fra „Olaf den Hellige“ til „Kalmarunionen“ (Side 22—75).

IV. Samme Lærebøger: i Verdenshist. „Middelalderen“ (Pag. 151—278); i Nordens Hist. fra „Kalmarunionen“ til „Frihedstiden i Sverige“ (Side 75—149).

V. Nissens & Daaes Lærebog fra „den nyere Tid“ (Side 278) til „Napoleons Krig i Spanien“ (Pag. 437).

VI. Nissen & Daaes Verdenshist. fra 2den Coalitionskrig (Side 423) til Enden, hvorefter repet. den hele Bog. Eriksens Nordens Historie repeteret; (det vigtigste af „Tilbageblikkene“ er oversigtsmæssigt medtaget til Slutning).

Geografi.

I. Geelmuydens „for Begyndere“ til „Schweitz“ (65 Sider).

II. Siewers's Lærebog for Begyndere repeteret.

III a. Geelmuydens Lærebog for Middelskolerne fra „Politisk Geografi“ (Side 129) til „Østerrige“ (Side 258).

b. som a.

IV. Samme Lærebog fra „Oversigt over Verdensdelenes klimatiske Forhold“ (Side 114) til „Østerrike“ (Side 258).

V. Siewers's større Lærebog fra „Sydamerika“ (Side 212) Bogen ud og forfra til „Frankrig“ (Side 123).

VI. Samme Lærebog: „Australien“ (Side 227—232) samt forfra til „Afrika“ repeteret.

Naturkundskab.

II. Pattedyr og Fugle delvis efter Sørensen's Lærebog.

III a. Sørensen's „Dyrerigets Naturhistorie“ fra „Krybdyrene“ (Side 87) til Enden. Mundtlig gennemgaaet Planternes ydre Bygning og foretaget Øvelser i Bestemmelse af Planter.

b. Som a; dog har Sørensen's Lærebog været benyttet ogsaa ved det af Botaniken gennemgaaede Parti (Side 1--22).

IV. Sørensen's „Dyreriget“ til Enden, derefter repeteret til „Fiske“. Efter Sørensen's Lærebog er dernæst gennemgaaet Planternes ydre Bygning og foretaget Øvelser i at bestemme Planter.

V. Siebkes Lærebog fra „Leddyrene“ til „Planteriget“. Efter Sørensen's Lærebog er gennemgaaet samme Parti og foretaget samme Øvelser som i IV. Christies Fysik til § 52 samt i en valgfri Time fra § 129 til Bogens Ende.

VI. Siebkes Naturhist. repet. Planteriget gennemgaaet efter Sørensen. Bestemmelse af Planter. Mineralogi efter Høyers Lærebog. Christies Fysik til § 78. I en valgfri Time fra § 78 til Lydlæren samt repeteret ud Lærebogen.

Mathematiske Fag.

I. De 4 Regningsarter med ubenævnte og benævnte Tal indøvede saavel gennem Hoved- som Tavle-regning. Voss og Slangs Regnebogs 1ste og 2det Hefte benyttet.

II. Brøk og enkelt Reguladetri efter Eckhoffs Regnebog.

III a. Enkelt og sammensat Reguladetri og enkelt Renteregning efter Eckhoffs Regnebog; efter Schjølls „Forberedelseskursus“ geometriske Konstruktioner — indtil Fladers Beregning.

b. Som a.

IV. De 2 første Bøger af Bonnevis Arithmetik samt Ligninger af 1ste Grad med 1 Ubekjendt. Praktisk Regning. Bonnevis Geometri 1ste Bog.

V. Samme Lærebøger: i Arithmetik fra 3die Bog til Læren om Logarithmer. Jævnliges Øvelser i praktisk Regning. I Geometri forfra til 5te Bog.

VI. S. L.: i Arithmetik, Logarithmer og Ligninger af 2den Grad. Repetition. Praktisk Regning. I Geometri fra 4de Bog til Enden; derefter den hele Lærebog repeteret.

Skrivning.

Ved Øvelserne i Skrivning benytte samtlige Klasser Sandbergs Skrivebøger.

I Tegning har Klasserne II—IV benyttet Hetchs Grundtræk, de høiere Klasser Cours élémentaire d'ornement d'après la Bosse.

Ved Sangundervisningen er samtlige Middelskolens Disciple inddelte i 2 Partier, hvert med 2 Timer ugentlig; i Gymnastik i 3, hvert ligeledes med 2 Timer ugentlig.

Dagene 23de og 24de September f. A. samt 18—21 Juni anvendtes til militære Øvelser.

Til Oplysning om Skolens indre Forhold, Disciplinens Arbeidsflid og Disciplinen, lader det sig vanskeligt gjøre at give et samlet Billede. For Disciplinens Vedkommende, hvormed det efter Omstændighederne har sine Vanskeligheder, skal kun bemærkes, at Skolens Bestræbelser gaar ud paa ved Siden af Kundskabsmeddelelsen gennem Undervisning og Disciplinens Selvvirksomhed at hævde, at selv denne Fremadskriden i Kundskab bør have en „opdragende“ Magt ved at vække og udvide Disciplinens Interesser, og skjærpe hans Pligtfølelse saavel med Hensyn paa Flid som paa en sømmelig og smuk Opførsel ligeover-

for Foresatte og Kammerater. Det har med alt dette, som sagt, visselig sine Vanskeligheder. Det skal neppe turde benegtes, at denne Skoles Ungdom i mindre Grad, end Tilfældet er ialfald ved Flerheden af vort Lands høiere Skoler, er modtagelig for de Interesser, der knytter sig til Syslen med Bogen, det Aandsarbeide, som jo for Barnet og den første Ungdom falder saa naturligt, hvad enten nu Grunden hertil stikker i en inden Befolkningen raadende Mistillid til, hvad der overhoved ad denne Vei kan udrettes for den Enkeltes Aandsdannelse og Dygtighed i det praktiske Livskald, eller i mere udvortes Forhold, som dette, at Søbedriften og hvad dertil hører, her spiller stærkere ind, end andetsteds; thi at netop denne for Smaagutten har noget særligt Tiltalende, ja drager ham nær sagt som en hemmelighedsfuld Naturmagt, er jo en i vort Land noksom stadfæstet Erfaring. Ligeoverfor denne sidste Omstændighed har jo Skolen her paa Stedet sine særlige Vanskeligheder. Selv for at komme til Skolen maa en stor Del Børn i den tidlige Morgenstund i Baad; heri ligger dog ikke det for Skolens Gjerning Hemmende og Beklagelige; men den megen Tid, der — som Skolens Flidstabeller vise — spildes til ingen Nytte af altfor mange Disciple, anvendes for en stor Del til Omdri-ven paa Bryggen og i Baad eller ombord i Fartøierne paa Havnen, hvor da ogsaa Børnene tildels stifter Kammeratskaber, som ikke altid ere af den mest forædlende Art. I og for sig — selv uden Hensyn

til Skolen — er nu dette en Uskik, som enhver Skibsfører eller Befalhavende ombord vilde gjøre Forældre og Foresatte en Tjeneste ved simpelthen at forbyde, og i saa Henseende kan man ikke undlade derom at henvende en Anmodning til vore hæderlige Kapteiner, aldenstund det har vist sig, at slig Omsværmen kan føre til aabenbar forargelige Streger af Kaadhed og Letsind. Og selv om saadanne Tilfælde heldigvis er sjeldne, saa virker dog det her omtalte Uvæsen til at give Gutten Afsmag for alt alvorligt Arbeide; Bogen bliver ham en Plageaand og Skolearbeidet et Tvangsarbeide, der ingen Glæde giver; det rette Kammeratsforhold, der paa engang er Skolelivets Krydderi og et vigtigt Moment for Karakterudviklingen, udelukkes og det „lille Samfund“ — thi et saadant skulde og kunde Skolen være — bliver løst i sine Fuger, uden Sammenhold, uden Følelse af Fællesansvar og uden gjensidig Deltagelse og kammeratslig Kontrol. Kunde der heri indtræde en Forandring til det Bedre, saa var dermed ogsaa Mere vundet. Inden det større Samfund er der nok og mere end nok af Skranker, som skiller og splitter: inden Skolen, hvor den holdes i Agt og fortjener det, bør disse ingen Indflydelse øve: uden Hensyn til ydre Kaar er der forelagt Alle samme Bane, samme Virksomhed og samme Maal, kun med den Forskjel: jo bedre Kaar, desto større Forpligtelse og desto større Ansvar. Saasandt som det i Almindelighed gjælder, at det er fra Samfundets Høider Exemplerne udgaar med størst

Virkning, kan det samme med fuld Ret siges om Forholdene inden en Skole: de heldigst stillede Samfundsklassers Børn og de modnere Disciple have al Opfordring til at betænke, at det slette Exempel trækker 10 nedad for hver 1, det gode drager op. Dette gjælder i det Hele og i det Enkelte, Opførselen saavel som Fliden. Hvad særlig den sidste angaar, viser nedenstaaende Tabel over Hovedkarakterer og Flidscensur i de 2 Skoleaar 1876—78 paa den ene Side, at her er Meget at ønske anderledes, paa den anden dog ogsaa, at der fra det ene Aar til det andet er Fremskridt, om end ikke store, til det Bedre.

Medens ved Aarsexamen i 1877 Antallet af de Middelskolens Disciple, der opnaaede Hovedkarakteren Udmærket godt, udgjorde 8,0 %

Meget godt — 39,0 %

og Godt — 52,9 % af det samlede

Discipeltal, var Forh. ved Hovedexamen 1878 følgende:

Udmærket godt 3,6 %

Meget godt 45,4 %

Godt . . . . . 49,0 %

Temmelig godt 1,8 %

Med disse Forholdstal for Hovedkaraktererne stemmer fuldstændig Censuren for de 2 Aar, naar den opviser for 1877: 36,6 % med „meget god Flid“

28,8 % — „middels —“

34,4 % — „under middels —“

og for 1878: 33,3 % — „meget god —“

36,6 % — „middels —“

og 29,0 % — „under middels —“

Disse Tabeller fortjener i Skolens Kreds nogen Opmærksomhed. Hovedkaraktertabellen viser for 1877, at Forholdstallet af de ringere Karakterer dengang oversteg de bedre Karakterer med hele 5,9 %. Der er Grund til at tro, at et saadant Forhold er om ikke ganske enestaaende, saa ialfald af de yderst sjeldne Forekomster ved vore offentlige Skoler. Fra sin Tjeneste ved 2 andre saadanne har undertegnede Rektor det bestemte Indtryk, at Antallet af de rosværdige Examenkarakterer i Regelen ikke ganske ubetydelig overstiger de ringere; en enkelt Skole gav ogsaa i et Program for nogle Aar siden en Meddelelse, hvorefter Forholdet af de gode og ringere Karakterer var resp. 48 og 42 %. Rigtignok kan vor Tabel for 1878 opvise et noget bedre Forhold, end hint fra 1877, idet de ringere Karakterers Overvægt over de bedre da er sunket ned til 1,8 %. Men paa den anden Side viser Flidcensuren for 1878 kun for de ringeste Karakterers Vedkommende nogen Bedring. Antallet af det absolut utilfredsstillende Flidskarakterer er sunket fra 34,4 % i 1877 til 29 % i det følgende Aar; men samtidig er desværre ogsaa Antallet af de bedste Flidskarakterer dalet fra 36,6 % i 1877 til 33,3 i 1878.

Det er intet for vor Skole smigrende Regnskab, som her er fremlagt; men den rette Vei til at raade Bod paa Mangelen maa formentlig være at drage Sløret tilside for den, saa alle Parter og da ikke mindst Hjemmet kan faa Øie for, hvad det gjælder,

om der fra dets Side muligens kunde opnaaes et strengere Tilsyn med Disciplenes Arbeide og navnlig paasees, at der overholdes en *fast* Arbeidstid: dette undlades nemlig nok i altformange Hjem, hvor Barnet tager sine Skolesager frem snart umiddelbart efter Maaltidet, snart i Mørkningen, snart i de seneste Aftentimer, for at kunne have Frihed den Del af Eftermiddagen, der dog utvivlsomt ogsaa for det er den eneste rette Arbeidstid. I Forbindelse hermed maa ogsaa advares mod den megen „Lectiehøren“ i Hjemmet: det eneste rigtige er at vænne Barnet til selv at gjøre sig Rede for, naar det har sit Pensum inde; vistnok kræver dette af Disciplene mere Tid og større *Stadighed* ved Arbeidet; men det er jo ogsaa netop herpaa, at det formentlig hidtil har skortet. For en almindelig begavet Discipel i IIde og IIIde Klasse skulde en Arbeidstid af 2 Timer saa omtrent være tilstrækkelig; i de høiere Klasser, ialfald i Vte og VIte Klasse, hjælper han sig neppe med mindre end 3, men dette er antagelig ogsaa tilstrækkeligt, naar han forøvrigt iagttager passende at fordele Arbeidet med de skriftlige Opgaver og ikke netop opsætter dette, der vel i Regelen kræver den længste Tid, i sin Helhed til sidste Øieblik. Men det er som sagt, *Stadigheden* ved Arbeidet, det gjælder om; over Discipelen sig heri, vil det lidt efter lidt gaa baade lettere og hurtigere fra Haanden; han vil føle Kræfterne voxe og med dem Tilfredsstillelsen ved Arbeidet og Sansen for at trænge videre frem, medens den,

der gjør sig det til Vane at begynde 3, 4, 5 Gange, kun driver det til — Begyndelser, og Ustadighed i Væsen og Karakter, Lede til alvorligt Arbeide, Overfladiskhed og Interesseløshed bliver for ham Skolegangens bedrøvelige Udbytte.

Til Middelskolens Afgangsexamen fremstillede sig i 1878 VIte Klasses tilbageværende 6 Disciple (1 var udtraadt i Løbet af sidste Halvaar som Følge af, at hans Fremgang i længere Tid var bleven hindret ved Sygelighed), samt 3 Privatister; af de første tilhørte 3 Latin- og 3 Engelsklinien, af de sidste 2 Latin- og 1 Engelsklinien.

Til den skriftlige Prøve var af Undervisningsdepartementet stillet følgende Opgaver:

I Modersmaalet: En kort Fremstilling af Columbus's Liv.

I tydsk Stil: Da Gustav Wasa for at undgaa Christian den Andens Hevn vankede om i det nordlige Sverige, kom han til en Herregaard¹, hos hvis Eier han haabede at finde et sikkert Tilflugtssted. Men denne besluttede at fortjene den høie Pris, som var sat paa hans Hoved. Under et eller andet² Paaskud steg han til Hest og red hen til den nærmeste danske Officer, hvem han fortalte, at Flygt-

---

¹ Edelhof ² irgend ein.

ningen opholdt sig hos ham. Strax blev der sendt tyve danske Soldater med ham for at bemægtige sig den ulykkelige Gustav. Men Adelsmandens Hustru, som gjættede, hvad han havde i Sinde, lod sin egen Tjener ledsage Gustav til Præsten i det nærmeste Sogn. Denne holdt ham de første otte Dage skjult i Kirken og formaaede senere en af Bønderne til at optage ham i sit Hus. Da han heller ikke her var i Sikkerhed, skjulte Bonden ham i en med Halm belæstet Vogn, med hvilken han kjørte til Rättwik. Underveis mødte de nogle Soldater, af hvilke en stak sin Bajonet ind i Halmen. Da der randt Blod ned i Sneen, vilde de uden Tvivl have opdaget ham, hvis Bonden ikke havde givet Hesten et Snit i Benet, forat de kunde tro, at Blodet kom fra Dyret.

I latinsk Stil: I Grækenland levede to berømte Malere, af hvilke den ene hedte Zeuxis, den anden Parrhasius. Disse anstillede engang en Væddestrid¹⁾ indbyrdes. Zeuxis havde malet Druer og havde saaledes efterlignet Naturen, at Fuglene fløi hen til Maleriet²⁾. Da fremstillede Parrhasius sit Maleri, hvorpaa han havde malet et Forhæng³⁾. Zeuxis lod sig narre⁴⁾ og troede, at det var et virkeligt⁵⁾ Forhæng, bag hvilket Maleriet skjultes. Da det nu forekom⁶⁾ ham, at Parrhasius

¹⁾ anstille en Væddestrid: *certare*. ²⁾ *tabula*. ³⁾ udtrykkes ved *linteum*, egentlig et Stykke Lærred.
⁴⁾ at lade sig narre: *dicipi*. ⁵⁾ *verus*. ⁶⁾ udtrykkes ved Verbet *videri*.

nølede noget længe, bad han ham, at han skulde fjerne Forhænget og vise ham Maleriet. Da først indsaa han sin Feiltagelse og sagde, at han indrømmede Parrhasius Seieren, saasom han selv kun havde skuffet Fuglene, men Parrhasius havde skuffet ham, Kunstneren. Siden malede Zeuxis en Gut, som bar Druer. Da en Fugl fløi hen til Druerne, sagde han vred: „Jeg har malet Druerne bedre end Gutten; thi hvis denne havde været godt malet, vilde Fuglene have været bange¹⁾ for ham“.

I engelsk Stil: Fredrik den Store ringede en Dag flere Gange, men der kom ingen. Tilsidst aabnede han Døren til det tilstødende Værelse og fandt sin Page indslumret i en Lænestol. Han gik hen til ham for at vække ham, da han fik se Snippen²⁾ af en Billet, som stak ud af hans Kjolelomme. Han var nysgjerrig efter at vide, hvad det var, tog Billetten uden at vække Pagen, og læste den. Det var et Brev fra det unge Menneskes Moder, hvori hun takkede ham, fordi han understøttede hende ved at sende en Del af sin Gage, og sluttede med at sige, at Gud nok vilde lønne³⁾ ham for hans Kjærlighed. Efterat have læst det, gik Kongen sagte tilbage til sit Værelse, tog en Rulle Dukater og lod den tilligemed Brevet glide ned i Pagens Lomme. Derpaa vendte han tilbage og ringede saa stærkt, at Pagen vaagnede. „Du har sovet godt“, sagde Kongen. Pagen vilde

---

¹⁾ at være bange: *timere*. ²⁾ *corner*. ³⁾ *bles*.

til at undskylde sig og stak i sin Forvirring Haanden i Lommen, hvor han til sin store Forbauselse følte Rullen med Dukaterne. Han trak den op, blev bleg, saa paa Kongen, og brast i Graad uden at kunne sige et Ord. „Hvad er i Veien?“ spurgte Kongen; „hvad er det, du har der?“ — „Ak, Deres Majestæt“, svarede det unge Menneske, idet han faldt paa Knæ, „der er nogen, som vil gjøre mig ulykkelig¹; jeg ved ikke hvorledes disse Penge ere komne i min Lomme“. — „Min Ven“, sagde Kongen, „Gud sender os ofte Velsignelser medens vi sove. Send de Penge til din Moder; hils hende fra mig, og sig hende, at jeg vil sørge baade for hende og dig“.

I Regning og Konstruktionstegning:

1.

Der er givet en Cirkel, og en ret Linie AB udenfor samme. Konstruer en ret Linie, der med Linien AB danner en Vinkel paa 45° , og af hvilken Cirkelen afskærer en Korde saa stor som Radien. Forklar Fremgangsmaaden.

2.

Beregn Radius i en Cirkel, hvor en Bue paa 45° er $1,57$ lang; π sættes lig $3,14$. Konstruer denne Cirkel og den deri indskrevne regulære Trekant. Beregn denne Trekants Fladeindhold med 3 Decimaler. Logarithmer maa ikke anvendes.

---

¹) gjøre ulykkelig: *to ruin.*

3.

Find Værdien af x af Ligningen:

$$\frac{5x - 0,4}{0,3} - \frac{1,8 - 8x}{1,2} = \frac{3x - 1,3}{2}$$

4.

Ved Hjælp af Logarithmer at beregne x af Udtrykket:

$$x = \frac{1}{3} \sqrt[3]{\frac{a^3 - b}{b^2 \sqrt{c}}} \quad \text{naar: } \begin{array}{l} a = 1,7398 \\ b = 0,53765 \\ c = 0,3461 \end{array}$$

5.

En Bygmester har paataget sig at opføre en Bygning i Løbet af 12 Uger; han skal for dette Arbeide have 4800 Kroner, men for hver Dag, han bruger over den fastsatte Tid, skal han betale 40 Kroner.

Han antager 20 Arbeidere, der ved 10 Timers dagligt Arbeide netop kunne fuldføre Bygningen i den fastsatte Tid; deres Dagløn er Kr. 2,50. Efter 5 Ugers Forløb negte 6 af Arbeiderne at arbeide længere, men de øvrige 14 paatage sig 12 Timers dagligt Arbeide mod en Dagløn af Kr. 3,20.

Hvor lang Tid maatte de 14 Mand arbeide, før Bygningen blev færdig? Hvor stor blev Bygmesterens Fortjeneste?

Ugen regnes lig 6 Arbeidsdage.

For en Privatist, som paa den til Udarbeidelse i Modersmaalet bestemte Dag anmeldte Forfald, der erkjendtes gyldigt, gaves senere særskilt Opgave: „En kort Fremstilling af Alexander den Stores Liv“.

Ved Censuren over den skriftlige Prøve rejseredes 3 — 1 Skolens Discipel og 2 Privatister.
Udfaldet var følgende:

	Norsk Stil	Tydsks Stil	Latinsk Stil	Engelsk Stil	Mathem., skr.	Religion	Norsk	Tydsks	Latin	Engelsk	Fransk	Historie	Geografi	Naturkundsk.	Mathem. Fag	Skrivning	Tegning	Hovedkarakter
Hans Schrøder . . .	3	2	2	2	4	2	2	2	3	"	2	1,5	2	3,5	4	2,5	(3)	Meget godt, 2,30
Oscar Jæger	2,5	2,5	2	"	2,5	1,5	2	2	2	"	2	2,5	3	1,5	2,5	2,5	(3)	Meget godt, 2,18
Alfred Olsen	3,5	3	3	"	4	3	2,5	2	3,5	"	3	3,5	3,5	2,5	4	2	(2,5)	Godt, 2,00
Nicolai Aall	2,5	4	"	3	3,5	3	2,5	2,5	"	3	2,5	2	2	2	3,5	2	3	Godt, 2,70
Carsten Boe	3,5	4,5	"	2,5	4	2,5	3	3	"	2,5	2	4	3	2	4	2,5	2	Godt, 3,00
—	4,5	5	"	2,5	4													Ikke bestaaet.
Privatister:																		
Nils Løvnes	2	4,5	3,5	"	1,5	1	1,5	3,5	4	"	"	2	2,5	1,5	1,5	2	(1,5)	Meget godt, 2,38
—	3	4,5	5	"	3,5													Ikke bestaaet.
—	3,5	6	"	4	4,5													Ikke bestaaet.

Af de saaledes af Skolen udexaminerede Disciple overgik 1 til Christiania og 1 til Christianssands Kathedralskoles Latingymnasium; 1 til Christiania Handelsgymnasium; de 2 øvrige indtraadte i det praktiske Livs Tjeneste.

IV. Skolens Regnskaber.

1. Middelskolens Regnskab for 1878.

U d g i f t:

1. Lønninger	Kr. 23,125.	59
2. Bibliotheket	„	827. 35
3. Lys og Brænde	„	458. 56
4. Læremidler	„	32. 30
5. Kassererens Procenter ..	„	406. 62
6. Forskjellige Udgifter (Program, Skrivematerialier o. s. v.)	„	372. 11
7. Beholdning:		
i Restancer	Kr. 24.	00
i Kasse	„	259. 57
	<hr/>	„ 283. 57
		<hr/> Kr. 25,506. 10

I n d t æ g t:

1. Beholdning fra forr. Aar	Kr. 843. 81	
2. Skole- og Indskrivnings- penge	„ 8,782. 00	
3. Faste aarlige Indtægter:		
a. Bidrag af Bykassen	1600. 00	
b. Renter af det Thomassen- ske Legat. . .	500. 00	
c. do. af Skolens Kapitaler . . .	520. 24	
	„ 2,620. 24	
4. Statskassens Tilskud . .	„ 13,100. 00	
5. Forskjellige Indtægter, hvoriblandt Godtgjøre- lse for Brænde og Lys i Forberedelses- afdelingen (Kr. 90.00)	„ 160. 05	
	„	<u>Kr. 25,506. 10</u>

2. Forberedelsesafdelingens Regnskab for 1878.

U d g i f t:

1. Lønninger	Kr. 1,560. 00	
2. Godtgjørelse til Middel- skolens Kasse for Lys og Brænde	„ 90. 00	
		<u>Lateris Kr. 1,650. 00</u>

	Transport	Kr. 1,650. 00	
3.	Kassererens Procenter. „	35. 12	
4.	Avertissements. . . . . „	6. 60	
5.	Læremidler. . . . . „	72. 90	
6.	Kassebeholdning . . . . . „	2. 26	
		<hr/>	Kr. 1,766. 88

I n d t æ g t :

1.	Beholdning fra forr. Aar	Kr. 10. 88	
2.	Skolepenge i		
	1ste Kvartal	Kr. 369. 00	
	2det do. „	378. 00	
	3die do. „	464. 50	
	4de do. „	474. 50	
		<hr/>	„ 1,686. 00
3.	Bykassens Tilskud. . . . . „	70. 00	
		<hr/>	Kr. 1,766. 88

---

3. Discipelbibliothekets Regnskab fra 1ste Januar 1877
til 31te December 1878.

U d g i f t :

1.	Bogindkjøb . . .	Kr. 87. 95	
	Bogbinderen . „	1. 10 .	
		<hr/>	Kr. 89. 05
2.	Trykning af Tillægskatalog „	8. 00	
		<hr/>	Lateris Kr. 97. 05

Transport Kr. 97. 05

3. Bibliothekarens Løn

Kr. 37. 00

Budet ..... „ 6. 00

„ 43. 00

4. Beholdning ..... „ 19. 55

Kr. 159. 60

Indtægt:

1. Beholdning 1ste Januar 1877

Kr. 49. 60

2. Bidrag for 1877 Kr. 62. 00

do. - 1878 „ 48. 00

„ 110. 00

„ 159. 60

Til at overvære Prøverne, som afholdes efter vedføjede Tabel, og Skoleaarets Afslutning, som foregaar paa Raadhussalen Lørdag den 12te Juli Kl. 10 Formiddag, har jeg den Ære at indbyde Disciplenes Forældre og Foresatte, samt forøvrigt Enhver, der maatte interessere sig for Skolen og dens Gjerning.

Arendals off. høiere Almenskole, 19de Juli 1879.

C. R. Knap.

Plan

for Aars- og Afgangsexamen i Juni & Juli 1879.

MANDAG 23de Juni	V. Regning & Geometri skriftlig Kl. 8 — Latinsk og engelsk Stil . . . " 4 IV. Norsk Stil . . . . . " 8	FREDAG 4de Juli	VI. Historie . . . . . <i>Rektor.</i> Censor: <i>Elligers.</i> V. Norsk, mundtlig . . . . . <i>Aalholm.</i> IV. Geografi . . . . . <i>Pharo.</i> III a & b. Naturkundskab <i>Jensen & Riis.</i> II. Naturkundskab . . . . . <i>Johnsen.</i> I. Regning . . . . . <i>Abelsæd.</i>
ONSDAG 25de Juni	V. Norsk Stil. IV. Tydsk Stil	LØRDAG 5te Juli	V. Naturkundskab <i>Salvesen & Johnsen.</i> IV. Latin & Engelsk <i>Elligers & Pharo.</i> III b. Tydsk, mundtl. Kl. 9 . . <i>Rektor.</i> VI—IV. Gymnastik Kl. 5 . . . <i>Johnsen.</i>
THORSDAG 26de Juni	V. Tydsk Stil. IV. Latinsk & engelsk Stil. III a & b. Tydsk Stil.	MANDAG 7de Juli	VI. Fransk . . . . . <i>Aalholm.</i> Censor: <i>Pharo.</i> IV. Geometri . . . . . <i>Salvesen.</i> III a. Religion . . . . . <i>Elligers.</i> b. Geografi . . . . . <i>Riis.</i> II. Norsk, skr. & mundtlig . . <i>Jensen.</i> I. Tydsk, mundtlig . . . . . <i>Abelsæd.</i> 2den Forb. Norsk . . . . . <i>Knudsen.</i> 1ste — Regning Kl. 11 . . <i>Knudsen.</i>
MANDAG 30te Juni	VI. Tydsk mundtlig . . . . . <i>Aalholm.</i> Censor: <i>Jensen.</i> V. Geografi . . . . . <i>Pharo.</i> IV. Historie . . . . . <i>Elligers.</i> III a. Regning & Konstruktion . . . . <i>Johnsen & Salvesen.</i> b. Norsk, skr. & mundtl. <i>Riis.</i>	JIRSDAG 8de Juli	VI. Naturkundskab <i>Salvesen & Jensen.</i> Censorer: <i>Jensen & Salvesen.</i> V. Latin & Engelsk <i>Rektor & Pharo</i> III. Gymnastik Kl. 5 . . . . . <i>Johnsen.</i> II. Historie . . . . . <i>Elligers.</i> I. Historie . . . . . <i>Johnsen.</i> 2den Forb. Regning . . . . . <i>Knudsen</i> 1ste — Religion Kl. 12 . . <i>Knudsen</i>
JIRSDAG 1ste Juli	VI. Regning & Geometri . . . . <i>Salvesen.</i> Censor: <i>Ingeniør Sætren</i> V. Fransk . . . . . <i>Aalholm.</i> IV. Naturkundskab . . . . . <i>Jensen.</i> III a. Tydsk mundtlig . . . . . <i>Riis.</i> b. Regning & Konstruktion . . . . . <i>Abelsæd & Johnsen.</i> II. Religion . . . . . <i>Elligers.</i>	ONSDAG 9de Juli	VI. Norsk, mundtlig . . . . . <i>Rektor.</i> Censor: <i>Jensen.</i> V. Tydsk . . . . . <i>Aalholm.</i> IV. Religion . . . . . <i>Elligers.</i> III a. Geografi . . . . . <i>Johnsen.</i> b. Religion . . . . . <i>Pharo.</i> I. Norsk, skr. & mundtl. . . . <i>Abelsæd.</i> 2den Forb. Religion . . . . . <i>Knudsen.</i> 1ste — Læsning Kl. 11. <i>Frk. Smith</i>
ONSDAG 2den Juli	VI. Religion . . . . . <i>Elligers.</i> Censor: <i>Pharo.</i> V. Geometri . . . . . <i>Salvesen.</i> IV. Tydsk . . . . . <i>Aalholm.</i> III a & b. Historie . . . . . <i>Jensen & Riis.</i> II. Regning . . . . . <i>Johnsen.</i>	THORSDAG 10de Juli	VI. Geografi . . . . . <i>Pharo.</i> Censor: <i>Johnsen.</i> V. Historie . . . . . <i>Rektor.</i> IV. Norsk, mundtlig . . . . . <i>Aalholm.</i> II. Tydsk, mundtlig . . . . . <i>Jensen.</i> I. Geografi . . . . . <i>Abelsæd.</i> 2den Forb. Historie & Geografi. <i>Knudsen</i> 1ste — Geografi Kl. 11. <i>Frk. Smith</i>
THORSDAG 3die Juli	VI. Latin & Engelsk . . . <i>Riis & Pharo</i> Censorer: <i>Rektor & Aalholm.</i> V. Religion . . . . . <i>Elligers.</i> IV. Regning . . . . . <i>Salvesen.</i> III a. Norsk, skr. & mundtl. <i>Jensen.</i> II. Geografi . . . . . <i>Johnsen.</i> I. Religion . . . . . <i>Abelsæd.</i> II—I. Gymnastik Kl. 5 . . . . <i>Johnsen.</i>	LØRDAG 12te Juli	Sang og Deklamation, hvorefter Examenens Udfald meddeles Kl. 10.

Hvor ikke anderledes er bemærket, begynder Examen Kl. 8.

Serierne vare fra Mandag 14de Juli til Lørdag 16de August, paa hvilken Dag saavel Disciple som de 11 Form